

YKS-TÜRKÇE

SÖZCÜK TÜRLERİ

EDAT(İLGEÇ)

BAĞLAÇ-ÜNLEM

ORDU
ÖDM

EDAT (İLGEÇ)

Tek başlarına anlamı olmayan sözcükler arasında anlam ilişkisi kuran sözcüklerdir.

“Gibi, sanki, göre, kadar, için, üzere, -e doğru, -e karşı, -e karşın, -e rağmen, -e değin, -e dek, -den dolayı, -den başka, -den önce, -den sonra, ile, yalnız, ancak, bir, tek, denli, değil, mı, mi...”

Sakalları kar **gibi** beyazdı. (benzer)

Yağmur yağacak **gibi**. (olasılık)

Bu elbise tam bana **göre**. (uygun)

Eve **kadar** yürüdük. (mesafe)

Sizin **için** bir kitap getirdim. (özgü,has)

Dolaşmak **için** dışarı çıktı. (amaç)

Oraya araba **ile** gidelim. (araç)

Sana **göre** aşk laftan ibaret. (görelilik)

BUNU SAKIN UNUTMA!!!

"İle" kelimenin sonuna gelerek cümleye birliktelik, beraberlik, araç, neden veya durum anlamı katarsa **edat**; cümle içinde aynı görevde bulunan iki ögeyi birbirine bağlamaya yarıyorsa **bağlaç** olur.

Buraya uçak ile geldik.

Bizi hayretle seyrediyordu.

Gelmeleri ile gitmeleri bir oldu.

DİKKAT!!!

Edatların bir kısmı da kendisinden önceki sözcüğe getirilen eklerle öbekleşerek kullanılır.

*-e (kadar, karşı, karşın, göre, değin, rağmen, doğru, dek)

*-den (dolayı, ötürü, beri, başka, içeri, dışarı, sonra, yana, öte, ileri)

AKLINDA BULUNSUN!!!

Yalnız, ancak, bir, tek sözcükleri "sadece" anlamına geliyorsa edattır.

Beni yalnız sen anladın.

Bu sorunu ancak sen çözersin.

Şu dünyada bir sana güvendim.

Oraya tek sen girebilirsin.

BİL BAKALIM?

Babam tepedeki yalnız evde doğmuş. (sıfat)

Şimdi ninem o evde yalnız yaşıyor. (zarf)

BUNU SAKIN UNUTMA!!!

- Edatlar (ilgeçler), çekim eki aldığıında adlaşır, cümlede "ad" olur.

Senin **gibisini** bulmak çok zordur.

- Edatlar (ilgeçler), kendisinden önceki sözcüklerle öbekleşerek cümlede belirteç ve sıfat görevi üstlenir.

Kömür gibi gözleri vardı. (sıfat)

Herkes **çocuk gibi** davranıyordu. (zarf)

BİL BAKALIM?

"Gerçek nedir?" diye sormuşlar bir bilgeye.

I

II

"Hiçbir yalanı kaldırmayan şey."

III

karşılığını vermiş. Tıpkı sanat gibi ...

IV

V

Bun parçadaki numaralanmış sözcüklerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I'inci, zamir olarak kullanılmıştır.
- B) II'inci sayı sıfatı olarak kullanılmıştır.
- C) III'üncü, ad olarak kullanılmıştır.
- D) IV'üncü, zarftır.
- E) V'inci, edattır.

Cevap:B

2012/KPSS

BAĞLAÇ

Tek başlarına anlamı olmayan eş görevli sözcük ve sözcük grupları arasında bağlayıcı unsur görevi gören sözcüklerdir.

ve, ile, de, ama, fakat, yalnız, ancak, oysa, oysaki, halbuki, ki, dahi, bile, çünkü, eğer, yani, veya, hatta, üstelik, hem...hem, gerek...gerek, olsun...olsun, ne...ne ...

Şiir **ve** roman, edebiyatın önemli türleridir.
Soğuk **ve** ıssız bir şehre gelmiştik.
Mahallenin gençleri **ile** yaşlıları toplanmıştı.
Sizi çok aradım **ama** hiçbiriniz telefonumu
açmadınız.
Ben **dahi** başka bir diyara gitmek için izin
talep ederim.
Ya bu deveyi güdersin **ya** bu diyardan gidersin.

AKLINDA BULUNSUN!!!

"Ne...ne" bağlacı cümleye olumsuzluk ya da ortalama anlamı katar.

Ne gelen var **ne** giden.

Bugün hava **ne** sıcak **ne** soğuk.

DİKKAT!!!

"Bağlaç farklı görevde kullanılmıştır?" sorularında cümleleri mi sözcükleri mi bağladığına bakılır.

Seçeneklerin hepsinde sözcükleri bağlamışsa
ögelere, tamlamalara bakılır:

Ne kızı verir **ne** dünürü küstürür. (Cümleleri)

Kuşları **ve** kelebekleri çok seviyorum. (Nesneleri)

Ordu'nun **ve** Giresun'un en büyük sorunlarından
biri trafiktir. (Tamlayan)

Ayla neşeli, cana yakın **ve** zeki bir kızdır. (Sıfat)

BUNU SAKIN UNUTMA!!!

Bağlaç olan "ise" ile ek fiil "ise"yi karıştırmamalıyız . Ek fiil olan "ise" koşul bildirir ve adlara gelmişse 'değil' ile olumsuz yapılabilir, bağlaç olan "ise" koşul bildirmez, karşılaştırma anlamı katar.

Notları **iyiyse** dışarı çıkabilir. (ek fiil)

Sen film izle, Ayşe **ise** ders çalışsın . (bağlaç)

BİL BAKALIM?

- 1.Çok uğraştım, **fakat** ikna edemedim.
- 2.Seninle bir dakika **hatta** saniyeler bile zor.
- 3.Sözünü ettiğiniz şiiri ben **de** okudum.

Cevap:(1.karşıtlık 2.pekiştirme 3.eşitlik)

YAPISINA GÖRE BAĞLAÇLAR

- 1-Yalın bağlaçlar: Ve, de, ama, ile, bile, eğer, lakin, yani, meğer...
- 2-Türemiş bağlaçlar: Örneğin, üstelik, ancak, kısacası...
- 3-Birleşik bağlaçlar: Oysa, öyleyse, yoksa, halbuki, veyahut, nitekim. mademki, meğerse...
- 4-Öbekleşmiş bağlaçlar: Hem....hem de, ne.....ne de , ya da , kâh.....kâh , gerek...gerek

ÜNLEM

Türlü duyguları anlatan veya bir doğa sesini yansıtan kelimelerdir.

Of! Canım çok sıkıldı.

Ah, ayağımı burktum!

Eyvah, ne yer ne yâr kaldı!

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma, sakın!

a) Asıl Ünlemler:

A, ah, of, bre, e, ey, ay, vay, ah, vah, oh, hişt, uf, tu, ya, hey, aman, eyvah, yahu, ayol, defol, bee ...

b) Sonradan Ünlem Olan Sözler:

İsim, zarf, eylem gibi sözcüklerin ünlem özelliği kazanmasıdır.

Gençler, arkadaş, merhaba, koş, git...

BUNU SAKIN UNUTMA!!!

Ünlemler ad gibi kullanılmazlarsa cümlenin herhangi bir ögesi olmazlar. (cümle dışı unsur olurlar.)

Kimsenin ahı kimsede kalmaz. (özne)
isim

Aaa neden böyle davranıyorsun, çok ayıp!

CDU

BİL BAKALIM?

Ah ah! Nerede o günler? (özlem)

Ha, şunu da söyleyeyim! (hatırlama)

Tüh, sana yazıklar olsun! (ayıplama)